Türkiye Türklerindir
Hürriyet
21 Mart 2011 Pazartesi www.hurriyet.com.tr

Sadece dil değil zihniyet müzesi

Sefa KAPLAN

Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Şükrü Haluk Akalın ve ekibinin aylar süren çabalardan sonra tanzim ettiği Türkiye'nin ilk 'Dil Müzesi' açıldı.

Prof. Akalın, Kurum Belgeliği'nin tasnif edilmesiyle oluşturulan TDK Müzesi'nin yazılı belgelerin ağırlıkta olduğu bir bölüm olarak tasarlandığını belirterek, "Müze ziyaretçisine, 12 Temmuz 1932'de Samih Rifat, Ruşen Eşref, Celâl Sahir ve Yakup Kadri imzalı kuruluş dilekçesiyle başlayan, Atatük'ün el yazısıyla yazdığı vasiyetnamesinden, TDK'ya armağan ettiği ıslak imzalı fotoğrafına pek çok belge ile birlikte günümüzün en köklü bilim kuruluşlarından biri hâline gelen Türk Dil Kurumu'nun tarihçesinden kesitler sunuyoruz" dedi.

Güneş Dil Teorisi notları

Hiç kuşkusuz, müzenin en dikkat çeken bölümü "Türk Dil Kurumu'nun kurucu ve koruyucu Genel Başkanı Atatürk"e ayrılmış durumda. Söz gelişi, 25 Kasım 1935'te Çankaya Köşkü'nde TDK yöneticilerinin katıldığı davette çekilen ve Atatürk tarafından imzalanan bir fotoğraf ilk kez sergileniyor. Yine aynı bölümde Atatürk'ün Güneş Dil Teorisi ve terim türetme çalışmalarına ilişkin tuttuğu el yazısı notlar da bulunuyor. Geometri terimlerini türetirken Atatürk'ün yaptığı denemeleri bu kâğıtlar üzerinde görmek mümkün.

Ödüllere başvuru

Yusuf Atılgan'dan, Berna Moran'a, Aziz Nesin'den, İlhan Berk'e geniş bir yelpazede pek çok önemli ismin başvuruları, Türk Dil Kurumu ödüllerinin edebiyat çevrelerinde gördüğü ilginin göstergesi. Şiir ve öykü seçkilerinde eserlerine yer verilmek istenen yazarların cevap yazıları ise bizlere edebiyat dünyamızın önemli isimlerinin el yazılarını ve imzalarını yakından görme fırsatı sunuyor. Cevaplar her zaman olumlu değil elbette örneğin Ece Ayhan hazırlanmakta olan şiir seçkisine, "Bu işte bir şeyler döndürülebilir" gerekçesiyle şiirlerinin alınmasını istemez. Yaşar Kemal'in 1982'de Kurum'a gönderdiği dilekçede ise öykü seçkisinde istenilen bir öyküsünün yer alabileceği belirtiliyor.

Ünlü şairlere sansür

Hilmi Yavuz'un Türk Dili Dergisi'ne gönderdiği Mevlana Hayder adlı şiirin her dizesi küçük harfle başlıyor ancak yayın kurulu tarafından küçük harfler teker teker büyütülüyor. Şiir dergide, şairinin istediği gibi değil, yayın kurulunun uygun gördüğü gibi yayımlanıyor. Ali Cengizkan'ın 1978 tarihli 'Dayım Gül Takardı Gömleğinin Yakasına' isimli şiirini ise Ali Püsküllüoğlu incelemiş ve beğenmediği bazı kelimelerin şair tarafından değiştirilmesini istemiş. Püsküllüoğlu'nun şiirin üzerine düştüğü notta, "Ozanıyla görüşüldü, sözcükleri değiştirmiyor" yazılı. Tahmin edilebileceği gibi, bu şiir Türk Dili Dergisi'nde yayımlanmıyor. Bütün bu nedenlerle, sadece Dil Müzesi değil, aynı zamanda yakın dönemi bütün çıplaklığıyla ortaya koyan bir 'zihniyet müzesi' burası...